

Zdenka Bergrová

PODZIMNÍ MĚSÍC
AŮTUNA LUNO

Česká republika

OFTIS

ilustrace 1

Zdenka Bergrová

Podzimní měsíc

Ařtuna luno

Přeložil
Jaroslav Krolupper

Ilustroval
Věroslav Bergr

Ústí nad Orlicí
2008

KATALOGIZACE V KNIZE

- © Zdenka Bergrová 2008
- © Translation Jaroslav Krolupper 2008
- © Illustrations Věroslav Bergr 2008

ISBN

ilustrace 2

PŘEDMLUVA PŘEKLADATELE

Poslední sbírkou básní Zdenky Bergrové, která dosud vyšla, je „Ohlas Li Poa“, OFTIS Ústí nad Orlicí 2008. Autorka se v těchto verších pokusila, podle svých vlastních slov, „zachytit našimi prostředky tajuplnost a křehkost čínské poezie“.

Domnívám se, že se to Zdence Bergrové skutečně podařilo. Po naší dohodě jsem proto přeložil vybrané básně do esperanta, aby se s verši mohlo seznámit i širší mezinárodní publikum.

Zdenka Bergrová se bohužel dokončení překladu již nedočkala. Zemřela 22. května 2008 ve věku 85 let. Dohodli jsme se však s jejím manželem a ilustrátorem jejích knížek Věroslavem Bergrem, že tento výběr dvojjazýčně vydáme a navážeme tak na již publikovanou česko-esperantskou sbírku veršů Zdenky Bergrové „Vesmír zvoní hvězdami / Kosmo sonoras per steloj“, OFTIS Ústí nad Orlicí 2007.

Jaroslav Krolupper

ANTAŬPAROLO DE TRADUKANTO

La lasta poemaro de Zdenka Bergrová, ĝis nun publikigita, estas „Ohlas Li Poa“ (Resono de Li Po), OFTIS Ústí nad Orlicí 2008. La aŭtorino provis en tiuj versoj, laŭ siaj propraj vortoj, „kapti per niaj rimedoj misterecon kaj subtilecon de ĉina poezio“.

Mi opinias, ke Zdenka Bergrová efektive sukcesis en tio. Post nia interkonsento mi tial tradukis elektitajn poemojn esperanten, ke ankaŭ larĝa internacia publiko povu konatiĝi kun la versoj.

Zdenka Bergrová bedaŭrinde ne ĝisatendis la finiĝon de la traduko. Ŝi mortis la 22-an de majo 2008 en la aĝo de 85 jaroj. Mi kaj ŝia edzo kaj ilustranto de ŝiaj libroj Věroslav Bergr tamen interkonsentiĝis, ke ni dulingve aperigos tiun elekton, sekvantan

*jam publikigitan ĉeĥa-esperantan poemaron
de Zdenka Bergrová „Vesmír zvoní
hvězdami / Kosmo sonoras per steloj“,
OFTIS Ústí nad Orlicí 2007.*

Jaroslav Krolupper

ČLOVĚK A MOTÝL

*Zdalo se mu, že je motýl,
probudil se, byl co dřív.
Zavadil tak změnám o týl,
zná je, kdokoli je živ.
Do zručení průsvitnosti
nevrátí se toky vod,
nevrátí se východ prostý,
květy ohraničí plot.
Zralé melouny se váží,
ach ty změny proradné.
Motýl ulét od zápraží.
Tedy motýl nebo ne?*

HOMO KAJ PAPILIO

*Ke li estas papilio,
sonĝis li, sed post vekig'ĉ
forvaniĝis la fikcio.
Vi ĝin konas de naskiĝ'ĉ.
Ne revenos la lirlado
de traluma riveret'
nek matena suninvado,
florojn falĉos falĉilet'ĉ.
Maturiĝis jam melonoj
komenciĝas do rikolt'ĉ.
Papilio aŭ fantomo?
Ĝi forflugis de la kort'ĉ.*

VÝŠIVKA

*Dvanáct štítů hor
na jednom plátně.
A žádný tvor.
Co je to platné?
Kolíbka střech,
palác nad oblaky
je tu taky.
Tak smutku nech ...
Perly na královském loži
slzami se množí.
A hebký je mech.
Lesknou se skalní stěny
modře a červeně,
obraz je němý
a stromy zelené.
Na řečišti
jen se loď přežene,
pluje příští.
Kaskády v balvanech
se blyští.*

BRODAJO

*Da montpintoj la dekduo
sur unu pejzaĝo.
Ĉu utilas la revuo
sen estaĵo?
Kurboj de tegmentoj
kaj ĥimerkastel'
sur ĉiel'.
Do jam for lamentojn ...
Jen, per larmoj plimultiĝas
perloj sur la ermenfel'.
Musko teneriĝas.
Roka muro kruta
blue, ruĝe ĉi scintilas,
la bildo estas muta,
arboj verdon reakiras.
Sur rivero
kiam ŝip' foriras,
plua venas kuriero.
Sur ŝtonegoj akvo brilas
en gejsero.*

VODOPÁD

*Když nad sopkou slunce svítí,
purpurový opar cloní je,
vodopád těch bílých nití
v hlubinách se rozbije.
Hřmící stříbro v nebi je.*

*Za šedou dálkou je žhavý obzor,
západ jde spát.
Dívám se z hory do hor,
na vodopád.
Z oblačné výšky se umí
obloukem nést,
to z mléčné dráhy šumí
záplava hvězd.*

AKVOFALO

*Super la vulkano suno brilas,
tra purpuran nubon blovas vent',
blankaj ŝnuroj falas kaj scintilas,
frakasiĝas sube en moment'.
Tondras en ĉielo la arĝent'.*

*Fore ardas horizonto,
jen – finalo.
Mi rigardas de pintmonto
akvofalon.
De altaĵo nuba kuras
akvoarko,
Laktan Vojon velveturas
stela barko.*

LETNÍ DEN

*V zeleném letním lese nahý
a příliš líný, abych dál
vějířem bílým povíval,
položím hlavu do té vláhý,
co táhne mezi jehličím,
a tak se vánkem obklíčím.*

*Abychom sloupli s duše
odvěký žal,
plula noc ve vínu.
Hovor zněl prostoduše,
kdo chtěl, tak spal.
Nebe měl jako peřinu.*

SOMERA TAGO

*Mi arbare kuŝas nuda,
pigra por min butonumi,
per plumaro priventumi,
do prefere mi kaŝludas.
Mi kaŝiĝos sub branĉeto,
ĉirkaŭiĝos per venteto.*

*Jen – por forigi turmenton praan
el niaj koroj,
nokto fluis en vino.
Iuj jam dormis – okaz' ne rara
je tiu horo.
Gardis ilin nur pinoj.*

SÁM V NOCI

*Kolik nás bylo, když jsme pili?
Padaly květy do sítin.
Probudil jsem se poslední zbylý,
ptáci unikli do výšin,
jdu v světle luny málo čilý,
se mnou můj stín.*

NOC

*Modrá hlád' a žlutá luna,
volavky se bělají.
Poslouchej!
To drnká struna?
Dívčí zpěv zní po kraji?
Luna ve tmě na ně svítí,
natrhaly vodní kvítí,
jdou domů a zpívají.*

SOLA EN NOKTO

*Kiom ni estis, kiam ni drinkis?
Eĉ floroj ŝajne ebriaj.
Mi restis sola, kiun konvinki,
ke birdoj forflugis pliaj?
Mi en lunlumo penas ne sinki
kun ombro mia.*

NOKTO

*Blua akvo, flava luno, ambaŭ en
agordo,
blankas la ardeoj.
Aŭskultu!
Ĉu sonas kordo?
Ĉu kantas tie feoj?
Kien nokte luno lumas?
Junulinoj sin florumas,
kantas, ŝiras la nimfeojn.*

ilustrace 3

ilustrace 4

*Smím česat hvězdy,
když jsem sám.
Zamávám křídly,
vidím chrám.
Nebudím ty, kdo v tichu bydlí,
oslovit je si netroufám.*

*Zelené jezero v slunci holém,
trhám lekníny lila odstínů.
Lnou a plynou, plynou kolem.
Plení mě sliby podzimu.*

*Mi rajtas pluki stelojn,
kiam mi sola estas.
Mi flugili penas,
vidiĝas palac' majesta.
Mi ne vekas, ne ĉagrenas
tiujn, kiuj en kvieto restas.*

*Verda lago, supre nuda suno.
Lilaj nimfeoj alpremiĝas,
fluas kaj fluas, balanciĝas.
Ruinigas min promesoj de
aŭtuno.*

ZŘÍCENINY PALÁCE

*V pustém sadu mezi ruinami
zelená se vrboví,
možná oplakává, možná mámí,
či kdo ví.
Nic už tu není,
kde měsíc svítil na hosty.
Samota snění,
plané kakosty.*

ZESTÁRLÉ VLASY

*Podívám se do zrcadla,
kde se vzal ten mráz?
Dlouhé bílé vlasy, do vás padla
dlouhá léta.
Jsme jim na pospas.*

RUINO DE PALACO

*En dezerta horto ruino nevaria,
verdas tie salikaro.
Klinas ĝi kapon, eble pro amaro.
Kiu scias.
Estas tie ĉi nenio,
kie luno lumis sur arkadon.
Soleco de songado,
sovaĝaj geranioj.*

MALJUNIĜINTAJ HAROJ

*Mi rigardas en spegulon,
kie prujno sin etendas.
Ĝermis tiuj neĝboruloj
multajn jarojn.
Ni ja estas sendefendaj.*

PŘÁTELE

*Herka je můj oř,
tvůj kostrou chrastí.
Co můžeš, to zvoř,
jak tygr v pasti.
A jak jsme veselí,
příteli!*

*Divoký meč
nemůže rozetnout
vodu, ať tne ji po sté.
Kam chceš mě vleč,
náš vodní proud
opětně sroste.*

AMIKOJ

*Mia ĉevalo – muŝo,
kaj la via – grilo.
Nia laboro – fuŝo,
ni tigroj en kaptilo.
Vana la paniko,
amiko!*

*Sovaĝa klingo glava
akvon dishaki ne povas,
eĉ se ĝi hakus centfoje.
Tio ne gravas,
la fluo sin renovas,
daŭras rektvoje.*

*Jezero jak luna okaté.
Její tvář když na něm vídáte,
bílou jako sníh a stříbrnou,
chvěje se to vlna za vlnou.*

*Křišťálový palác vil
za úplňku o ní snil,
je to snítka pivoňková,
mezi plátky rosu chová,
okaté
na med láká tě.*

*Lago nokte grandokula,
lunvizaĝon ĝi spegulas.
Palpebrumas ĝi, koketas,
ond' post ondo ĉi tremetas.*

*Fein-palaco ĉe plenlun'
pri ŝi songadas, pri fortun'.
Ŝi frondeto peonia,
la rosgutojn gardi scias,
frapante
vin al miel' logante.*

*Jitřní dívka, jasnější než hvězda
i než luna, je jak sen.
O střevících se jí ani nezdá,
běhá nad sněhem.*

*Dívka z jihu u kormidla,
u muziky
střídá tóniny.
Oči má jak zřídla,
pro poutníky
vlaží květiny.*

*Estas matena knabino pli brila
ol stelo, ol lun'.*
*Ŝuojn ne konas piedoj subtilaj,
kuras ŝi super neĝdun'.*

*Knabino de sudo ĉe rudro
staras,
spite al pedantoj
ŝanĝas ŝi morojn.
Okulojn ŝi kiel fontojn havas,
por migrantoj
akvumas florojn.*

ilustrace 5

ilustrace 6

SEVERNÍ DÍVKA

*Severní dívka má čistý hlas,
perlové zuby.
Namísto vodních řas
modrou hladinou se chlubí.
Tančí u moře
jako na kanavě,
celá vře,
tančí žhavě
za zvuku flétny,
však úsměv má letmý.*

*V mělčině se vlny lijí,
dívka květy trhá z nich.
Koutkem oka pátrá po březích.
Kdo jde kolem, nevidí ji,
slyší její smích.
Zdála by se plachá,
ale skrývá se, když páchá
pych.*

NORDA KNABINO

*Norda knabino kun pura voĉo
kaj perlaj dentoj.
Ŝi fieras ne pri alga broĉo,
sed pri bluakva arĝento.
Ŝi ĉe maro dancas
kiel sur kanvaso,
venton ŝi devancas
jen sen embaraso
ĉe sono de fluto,
kun pasa saluto.*

*Verŝiĝas sur strandon ondoj,
knabin' tie florojn ŝiras.
Skolte ŝi observas bordojn.
Vi sen vidi ŝin rondiras.
Ridas ŝi senmove,
konscienc' ŝin ne korodas.
Ŝi kaŝas sin denove
kaj marodas.*

*Z rozhledny vidíme
krajinu i plůtek.
Divoké husy mé,
odnese smutek.
Ať opět pozná zrak
měňavý měsíc,
ať pošlem do oblak
starosti jepic.*

*Jezero broskvového květu
pyšní se v hloubce prvenstvím.
Že je mělké, mu vmetu,
v srovnání s láskou, jak vím.*

*El turo ni vidas
apudon eĉ diston.
Sovaĝaj anseroj,
forportu triston.
Rekonu, okuloj,
lunvariaĵojn
kaj sendu en nubojn
efemeraĵojn.*

*La lago de persika floro
pri profundeco tre fieras.
Mi pridubas tiun gloron,
profundec' de am' superas.*

MĚSÍČNÍ HORA

*Podzimní měsíc, úplňku půl,
do řeky pad a s vodou plul.
Tak já též pluji za tebou,
na tebe myslím za tou tmou.*

VETŘELEC

*Zelená je tráva, jen ta roste,
vadou moruše,
trn touhy mi po sté
vniká do duše.
Míváš cizí sklony,
vánku, čím to je,
ty vetřelče do záclony
mého pokoje?*

LUNA MONTO

*Aŭtuna luno, duono de novlun',
sur river' sin rigas.
Mi al vi navigas,
pensante pri vi malantaŭ
mallum'.*

ENTRUDIĜINTO

*Kreskas, verdas sola herbo,
morusuoj velkas,
regas en anim' acerbo
kaj sopiro ĉerka.
Viaj emoj strangaj iĝas,
malgracia feno,
vi en ĉambron entrudiĝas,
loĝas en kurteno.*

SEVERNÍ VÍTR

*Drak
nad polární branou
funí na studený led.
Den pad za oblak,
vichřice vanou
na temný svět.
Sněhové pápěří
leží u dveří.*

*U všech vrat
a u všech dveří
třuká jaro na mraky,
uploutvat
je na pápěří
nechává jak tuláky.
Projasňují
svých pět barev
na blankytném korábu,
a tak plují
mraky staré
jako hejno jeřábů.*

NORDA VENTO

*Drako
ĉe poluspordego
glaciaron tuŝas.
Tagon kovras nubatako,
mondon la ventego
en tenebron puŝas.
Plumetaro neĝa
antaŭ pordo reĝas.*

*Ĉe pordego ĉiu
kaj ĉe ĉiu domo
la printempo igas nubojn,
ke ĉielon ili striu
kaj konkuru en slalomo
kiel iuj buboj.
Ili serenigas
la kolorojn kvin
sur lazura ĉaro,
poste ja navigas,
dank' al disciplin',
kiel la gruaro.*

NA PIVOŇKOVÉ SLAVNOSTI

*V kimonu zvolna plyne
s noblesou oblaků,
květina ke květině
s leskem ve zraku,
vysněná bytost
z paláce vil.
Až jímá lítost,
že sad ji skryl.
Však letní vítr mete
klenby kopuleté
a na kvítí
rosu zachytí.*

ĈE PEONIA SOLENO

*Fluas lante en kimono
kun noblec' de nuboj,
floro sur blazono,
similanta al kerubo,
estajo sopirata.
Vane ŝi manovris,
horto senkompata
ŝin subite kovris.
Balaante vent' somera
volbojn praajn tuj konkeras
kaj sur ĉiu sproso
alteniĝas roso.*

ilustrace 7

ilustrace 8

KRÁSNÁ KRÁLOVNA WU

*Lotosovou vůni vánek plaví,
k letohrádku dospěla.
Král ve věži dal se do zábavy,
královna je vínem zardělá.
Tančí, směje se a mizí,
je a není tu.
U východních oken úběl řízy
splývá s trůnem v nefritu.*

*V květinovém pavilonu
o zábradlí opřena,
stojí krásná dívka v shonu
větrného vřetena.
Z pivoňek tu barva sálá,
září jejich vládkyně.
Vladařova přízeň stálá
patří jen té jediné.*

BELA REĜINO WU

*Lotosodoron venteto flosigas,
ĝi atingis belvederon.
Reĝo en turo al ludoj instigas,
reĝinon vino plenigas per
tenero.
Ŝi dancas, ridas, malaperas,
ĉeeston sekvas evito.
Ĉe fenestro la robo etera
kongruas kun trona nefrito.*

*Inter floroj de arkado
junulino bela staras
ĉe ornama balustrado
dum ekstere vento knaras.
El la peonikoloro
regantino belon prenas.
De reganto korfavoro
al ŝi sola apartenas.*

■ ■ ■

*Má báseň vznikla
na rozkaz vladaře
jako výklad
zeleně na jaře.
Vrby se kloní
k dračímu rybníku,
zpívají o ní
sbory slavíků.*

■ ■ ■

*Potkal jsem tě jednou
nad mostem,
propustě se zvednou,
my se rozejdem.
Je dáno lety,
když končí jaro, padají květy.
Teď dopis pečetím,
vzpomínám. Smutním,
ale ne tím.*

■ ■ ■

*Verkis mi ja la poemon
laŭ ordono de reganto
por elmontri sindonemon
de verdajo-intendanto.
Kliniĝas saliko alta
super draka fiŝolago,
pri poemo mia kantas
najtingaloj tutan tagon.*

■ ■ ■

*Okazis nia renkontiĝo
super ponto,
tralasejoj liberiĝos
venos desaponto.
Jaroj tempon selas,
en printempofino falas floroj.
Mi leteron jam sigelas,
tristajn rememorojn.
Sed mi ne ribelas.*

*Smutná noc má stín
a žaluzii
bambusovou.
Škubte obočím,
bolest nepomíjí,
to můry klovou.
Kdo ten žal
vyvolal?*

ŘEKA JE ŠÍP

*Odplováš,
řeka je šíp
a míří na záhyb.
Na kolik let
odplováš před tím,
než budeš zpět,
před tím,
než bude líp.*

*Kun ombro nokt' amikas,
kun ĵaluzio
bambua.
Brovojn ĝi bekpikas,
doloras ĉio,
inkuboj huas.
De kies ĝardeno
devenas ĉagreno?*

RIVERO ESTAS SAGO

*Vi ŝipiras,
rivero estas sago
kaŝiĝonta en kratago.
Fore de haveno
vi multajn jarojn restos,
antaŭ ol vi realvenos
kaj ekestos
pli bona tago.*

VRCHOL HORY

*Hejna ptáků
vzlétla a ta tam.
Hrady mraků
propadly do suti.
S vrcholem hory
sedím sám.
A nejsme mrzutí.*

V ULICÍCH VELKOMĚSTA

*V růžovém prachu ulic
velkoměsta.
„Slečno, kde bydlíte?“
Ústečka špulíc
smíchem ho trestá:
„No je to spletité.“*

MONTOPINTO

*La birdaroj
ekflugas, rapidas.
Kastel' de nubaro
disfalas en rubon.
Kun montopinto
mi sidas
kiel konkubo.*

SUR STRATOJ DE GRANDURBO

*En polvo ruĝeta
de grandurba strato.
„Kie loĝas vi, fraŭlino?“
Ŝi tuj ekridetas
al la nekonato:
„Nu, en mondofino.“*

TY TADY NEJSI

*Když jsi tu byl, můj milý,
květy dům naplnily.*

*Ty tady nejsi, nastálo
tvé lože zůstalo.*

*Na loži přikrývka vyšívaná
a já sama.*

*Pořád tu ještě voní pel
těch květů, než jsi odešel,
mají na koruně
dech tvé vůně.*

*Kde jsi, můj nejdražší?
Den lístky odnáší,
rosa jak třpytný vzdech
skrání tu mech.*

VI ĈI TIE NE ESTAS

*Kiam vi estis ĉi tie, karulo,
floris en domo ĉiu angulo.*

*Nun vi ne plu tie ĉeestis,
nur via lito restis.*

*Sur lito kovrilo brodita, mola
kaj mi sola.*

*Ĉi tie de floroj odoro
kiel pri vi la memoro,
la floroj sur krono rava
vian aromon havas.*

*Mia plej kara, kie vi estas?
Tago arbojn malvestas
kaj roso – suspiro brila
muskon akvumi aspiras.*

ilustrace 9

ilustrace 10

PŘADLENA

*Vlny se valí, vítr zní,
lásky je z mramoru.
Propustí proklouzni
nahoru, nahoru.*

*Pluj ke mně vodní přízí,
bourci se zavřeli,
peřeje mizí, manželé.*

*Předu ti vlákna
dlouhá jak vzpomínky,
kukačka však má
hodinky.*

*Bludný štvanec bloumám na pobřeží,
oči míří domů za obzor.
Zdejší město blíže leží,
slyším v domě u jeřába sbor,
zpívá známou píseň blízkou létu,
déšť švestkových květů.
Je to jako jarní meteor.*

ŜPINISTINO

*Ondoj ruliĝas, sonas vento,
amo estas el marmoro.
Iru kontraŭ la torento
supren, al aŭroro.
Naĝu al mi tra ŝpinaĵo,
bombiksoj fermiĝis,
kaskadoj, edzo, glataj iĝis.
Ŝpinas mi por vi fadenojn
longajn kiel rememoroj,
sed kukolo en refrenoj
dekalkulas horojn.*

■ ■ ■

*Mi persekutato vaganta sur bordo,
pri fora hejmo sopiras la kor'.
Pli proksime estas en la urbo pordoj,
el la dom' de gruo sin aŭdigas ĥor',
kantas faman kanton je somera kordo,
kanton pri pluv' de pruna flor'.
Tio estas kiel printempa meteor'.*

57

JE PODZIM ...

*Město u vody jak malované,
ale temnota už vane.
Duha mostů dopadla
na jezerní zrcadla.
Podzim pouští barvám žilou.
Dým chatřích
roztáčí
spirálu bílou.*

■ ■ ■

*Podzimní vítr má ostny,
podzimní vítr je ostrý.
Listí se vrší a odlétá,
i zkřehlý havran chce do léta.
Kde jsi, má lásko, kde tě mám?
V noci jen vzpomínám.*

58

ESTAS AŬTUNO ...

*Ĉe akvo staras urbo kolorita,
mallumo en ĝin jam englitas.*

*De pontoj ĉielarko
navigas sur lago kiel barko.*

Koloroj aŭtune sangas.

Super domaĉoj

blanka laĉo

de fumo tangas.

*Aŭtuna vento dornojn havas,
aŭtuna vento je klingo pavas.*

*Amase folioj foren flugas,
eĉ korvon rigidan la frido jugas.*

Kie vi, karulo, via korfavor'?

Al mi ĉi restis nura rememor'.

*Ptaĉí stezkou
k večerním hvězdám
letí vrcholy.*

*Za nebeskou
bránou je sezdám
s tím, co nebolí.*

*Kde nad tmou slují
rostou borovice,
jeřábi táboří.*

*Tam hvězdy vybuchují
jako blýskavice
na moři.*

*Ve světě šelem,
kde zlato zebe,
kopí má kdokoli.*

*Za chladným čelem,
za bránou nebe
už to nebolí.*

*Tra birda pado
al vespera stelo
flugas pinto plumb-kolora.
Sub ĉiel-arkado
mi al ĝi rivelos
tion, kio ne doloras.
Super kavernoj
en ventmurmuro
flugas guaro.
Tie eksplodas stelaj lanternoj
kiel lumturoj
sur maro.
En mondo kruela
kun ora prunto
ĉiu armilo valoras.
Post pordo ĉiela,
sub frida frunto
ne plu tio doloras.*

NA BŘEHU JIŽNÍ ŘEKY

*Jaro se klade po kraji,
ptáci už tvoří páry,
hladina vody netají,
jak jsem starý.
Vzpomínky letí do mračen
k domovu za obzorem,
tonu v područí změn
v myšlení chorém.
Co naplat, už jsem kmet,
má zahrada je pod plevelí
a císař hlaholit mi velí
o jaru mnoha let.*

SUR LA BORDO DE SUDA RIVERO

*Printempo sur kampoj etendiĝas,
birdoj jam formas parojn,
sur akvosurfaco speguliĝas
miaj jam multaj jaroj.
Rememoroj flugas al ĉielo,
al la hejmo post la horizont',
kaj mi en lumo de kandelo
vane rezonas pri estont'.
Nenio helpas, mi senioro,
herbaĉo mian ĝardenon kronas,
sed imperiestro al mi ordonas
de printempoj multaj esti pastoro.*

*Jsem blázen, zpívám v tichu,
moudrost je mi k smíchu,
a to mi vydrží
v horách nad strží.
Jsem nicka,
dívám se dolů i vzhůru,
nemám přání lidská
po slávě, po purpuru.
Tak neletí ani ptáci
do nicoty,
nikdo, když nepoztrácí
boty.
Čekám, že najdu bezmezí
a vejdu do temnoty,
až nad modrem zvítězí.*

■ ■ ■

*Mi frenezulo kun kanto silenta,
saĝecon ridinda mi vere sentas,
kaj tia mi restos
sur montokresto.*

*Mi, nulo,
suben kaj supren rigardas,
neniujn homdezirojn mi gardas
pri gloro, pri purpuro.
Ne flugas eĉ birdo
en vakuon,
sin pretigas por flirto
nur kiu perdis ŝuojn.*

*Mi kredas, ke mi senlimon trovos,
poste eniri mallumon povos,
kiam ĝi venkos bluon.*

ilustrace 11

ilustrace 12

NAPOMENUTÍ

*Řeka se valí
z obzoru v oblacích
do moře v dáli,
nikdy se nevrací.
Kdo pluje v proudech,
pospíchá,
přichází o dech,
a jde do ticha.
Ale sud vína
za šera nočního,
no to je jiná,
hle pohár, vem si ho!*

SKOLDO

*Rivero devenas
el nigra nubaro,
finflugas al maro,
neniam revenas.
Homo en torento
hastas, tre rapidas,
spiro lin perfidas,
ekestas silento.
Pokalo de vino
kaj tarda vespero –
alia afero.
Jen, humana doktrino.*

ODVĚKÝ PRACH

*Život je prchavé
cestování,
smrt nás domů navrací.
Zakrátko zvoní hrany,
jsme odvěký prach, my tuláci.
Strom věčnosti
jde na podpal,
smrt nás vybělí na kosti,
jen zeleň žije dál
a ví, že dýchá.
Dívám se nazad, vpřed,
 pryč je má pýcha.
Hlava se zamotá,
co ocenit, co oželet
na slávě života.*

DEPRATEMPA POLVO

*Vivo estas efemera
vojaĝado,
hejme nin morto absolvos
post funebra sonorado.
Ni – vagantoj, depratempa
polvo.
La arbon de eterneco
oni bruligos,
nin morto ĝis ostoj blankigos,
nur verdaĵi de ĉiu speco
elspiras esperon.
Mi penas ĉion esplori,
perdiĝas mia fiero.
Diru, la memorarkivo:
Kion aprezi, kion priplori
je gloro de vivo?*

*Údery štětce v inspiraci
ozvěna vrcholů mi vrací,
v úsměvné básni
mé znaky krásní.*

*Věčný jak luna obtisk poezie
slavný jak slunce věčně žije,
zatímco palác králů Chu
je zborcený, je k posměchu.
Vždyť ať by jmění bylo stálé
a moc by neměnila krále
a já byl sám
a do neznáma zapad,
stejně by na severozápad
tekla řeka Chan.*

*Batojn de peniko, kiuj ĉi
resonas,
eĥo de montpintoj ĉe mi
redeponas
kaj ideogramo
fariĝas balzamo.
Poezio, glora kiel luno,
eterne vivas kiel suno,
dum en la palac' de reĝoj Ĥu
nun aŭdiĝas nur noktu'.
Eĉ se havo konstanta estus
kaj forto al la reĝo restus
kaj mi estus sola
kaj nur klaŭno fola,
spite al tio fluos laŭ la plan'
al nordokcidento la rivero Ĥan.*

Východní vítr vane,
je travnatých odstínů,
má jaro melírované
pro nahou krajinu.
Zeleň se plazí,
do mlhy zamyká
rokyty v hrázi
rybníka.
Co vítr přemne
stužek vrbových,
těm odstín jemné
zeleně vdých...
Proutky mají stroupky
a hladí hloubky.
Nahoře jarní
melodii
slavíci tvární,
z vánku ji pijí.
Vítr do šíra
náruč otvírá.

Orienta vento blovas,
alportas herban bandaĝon,
kiel veston ĝin surŝovas
sur nudan pejzaĝon.
Verdaĵo eskalas
kaj nebulo kiel mago
salikojn vualas
sur la digo de fiŝlago.
Venteto ekmovas
da salikrubandoj milon,
en ilin enblovas
delikatan verdan brilon.
Vergetoj krustetojn havas,
profundoj ilin ravas.
Supre sonas la printempa
melodio,
najtingaloj bekojn trempas
en la ambrozio.
Vento harojn ekdisligas,
brakojn apertigas.

O KRÁTKOSTI ŽIVOTA

*Den uletí –
je krátký.
Ani století
neplyne zpátky.
Obloha rozprostřela –
bezpočet
let.
Jsou jak střela.
Jinovatka
dívce do vlasů
úběl natká
pro krásu?
Bohatý, slavný
chci být?
Ne, jen čas mít –
a ten zastavit.*

PRI MALLONGECO DE LA VIVO

*Tago forflugas –
estas ĝi kurta.
Reen nefluas
eĉ jarcent' tumulta.
En la ĉielo rezidas
miloj
da jaroj.
Kiel kugloj rapidas.
Gelo perpleksa
prujnan juvelon
al knabin' teksas
en harojn – por belo?
Esti feliĉa, riĉa
al mi nesufiĉas.
Tempon mi volas havigi –
kaj ĝin haltigi.*

*Na ramenech sobolina,
kolem rostou bambusy,
vytratil se noční chlad,
vločky tají v číši vína,
samota mě nedusí,
proč a o čem psát...*

*Řeka je tak průzračná,
že hloubku tají,
na hláďi ani list.
Zrcadlo pro mračna,
umřít v té báji,
ve vlastním srdci číst.*

*Sur la ŝultroj zibelaĵo,
ĉirkaŭ mi bambuoj kreskas,
nokta frido malaperis,
en vino neĝeroj naĝos,
la soleco pitoreskas,
do ne endas malesperi...*

*Travidebla la rivero,
fundon oni ne rivelos,
sur surfaco nek pulvor'.
Spegul' por nuba etero,
se mi mortus en fabelo,
legus mi en propra kor'.*

LOTOS

*Hluboký a skrytý proud,
lotos žije z ranních paprsků
a chce obeplout
podzim vody, čiré ze stesku.
Přijde mráz a karmín
vybledne.
Proč tu kveteš,
proč ne v teple dne?*

*Smaragdové rouno toku,
hrajeme si s hlubinou,
naše flétny, vůně moku,
bubny duní. Dračí tmou
dračí šupiny se lesknou,
vlnky, srnky. Notu tesknou
zaměňujem veselou.*

LOTUSO

*Lotuso en torent' frivola
per matenlumo sin vivtenas
kaj ĉirkaŭnaĝi volas
aŭtunon de akvo, kiu sopirplenas.
Karmino velkas
kiam frostoj venas.
Kial vi ĉi floras,
kial ne en tag' varmplena?*

*De torento lan' smeralda,
sur profundo veluro,
niaj flutoj tonojn faldas,
kave sonas tamburoj.
Funde brilas drakaj skvamoj,
sed ondetoj revajn dramojn
en spektaklon transformas.*

JEZERO THUNG-TCHING

*Podzimní noc je nad jezerem,
přilivem kraj nebe zvlh.
Pojď,
světlo luny povede nás šerem,
plujme se napít mléčných mlh.*

PÍSEŇ BÍLÝCH BERÁNKŮ

*Bílé beránky nad horami,
bílé beránky nad vodami
budou tě následovat
cestou k domovu.
Jdi se tam do břechů schovat,
můžeš tam na bílých beráncích
ležet jak tulák na rancích,
domovem bohat.*

LAGO THUNG-TCHING

*Aŭtuna nokto super lago,
jen, malsekiĝis ĉiel-angul'.
Iru,
gvidos nin Luno, kiu hisas flagon,
ni trinkos lakton de nebul'.*

KANTO DE BLANKA NUBŜAFARO

*Blanka nubŝafaro super montoj,
blanka nubŝafaro super fontoj,
ili certe sekvos vin
sur la hejmen-vojo.
Iru en hederon, kaŝu vin,
kuŝu sur la nubŝafar' kun ĝojo,
kiel vagabond' feliĉa,
je hejmo riĉa.*

*Ty, co sídlíš na východní hoře,
milovníku vrcholových krás,
spíš jak medvěd v lesní noře,
nebudí tě jarní jas.
Závan borovic ti profukuje šatem,
kamenitý potok duši rýžuje,
jak ti závidím, že nad zlatem a blátem
v smaragdové mlze dobře ti tu je.*

*Proč bydlím v horách zelených?
Směju se, mlčím.
Kdo tu vzduch volně vdých
čumákem vlčím,
vždy se jen smál.
Broskvoně kvetou,
čas plyne dál.*

*Rezidas vi sur monto orienta,
vi amanto de superaj beloĵ,
vi dormas tie kiel urs' kontenta,
ne vekas vin printempaj steloĵ.
Odor' de pinoj tra la vesto blovas,
ŝtonoza roĵo lavas la animon,
vi enviinde bone farti povas
en la nebulo super or' kaj ŝlimo.*

*Kial mi loĝas sur montoj prefere?
Ridado la ŝatokupo.
Kiu ĉi tie enspiras libere
per muzel' de lupoj,
neniam bedaŭras.
Persikujoj floras,
tempo plu daŭras.*

*Vyplul jsem z města
v duze oblaků.
Dlouhá říční cesta
vpadává do zraku.
Snad běží loď zpátky,
břehy nic nemění,
sluch je vratký
v opičím vřeštění.*

*S přítelem se loučím
u domu žlutého jeřába.
Bude plout do dálných končin,
mlha ho vstřebává.
Mizí
v modrém obzoru,
jen stříbro ryzí
stoupá nahoru.*

*Mi la urbon lasas
en ĉielark' de nuboj.
Rivera vojo pasas
falas en okulojn.
Eble ŝipo reen kuras,
ŝanĝiĝas sur bord' nenio,
la oreloj malplezuras
pro kriĉado de simioj.*

*Kun amiko mi disiras
ĉe la dom' de flava gruo.
En lontanon li foriras,
sorbas lin nebulo.
Li malaperas
en horizonto blua,
nur arĝento vera
supren fluas.*

SETKÁNÍ

*Jsem veselý jezdec a květy
potkávám.*

*Mávání biče mám za lamety,
házím je sem a tam.*

*Potkám vůz oblaků
pěti barev a jedné,
záclonku toho zázraku*

bičík zvedne.

Krásná dáma

se usměje,

promluví sama,

ukáže stříšku:

*„Támhle je
můj dům, vy smíšku.“*

RENKONTIĜO

*Mi gaja rajdanto kaj florojn
mi renkontas.
Viposvingado estas dekoro,
kiun mi montras.
Venas kaleŝo – nabelo,
kolora nubeto,
kurtenon de la rivelado
levas vipeto.
La damo bela
ekridetas,
paroli celas,
tegmenton vidigas:
„Jen, mia domo kvieta,
bravulo gajiga.“*

V TICHÉ NOCI

*Pablesky měsíce – jinovatka
leží snad před mou rohoží?
Zdvihnu-li oči, nitě měsíc natká,
sklopím-li oči, na zem se položí.
Jak je teď asi tam daleko
doma...*

VZPOMÍNKA NA DOMOV

*Východní hora matní v paměti.
Co mě s ní ještě pečetí?
Přátelé jsou bílý hrad,
rozprchnou se, vane chlad.
Kdo teď vidí doma
lunu zapadat?*

EN SILENTA NOKTO

*Ĉu eble luno ĉi iluminas,
aŭ prujno antaŭ la mato kuŝas?
Se mi okulojn levos, luno fadenojn ŝpinas,
se mi mallevos ilin, luno sin teren puŝas.
Kiel oni fartas nun tie fore
hejme...*

REMEMORO PRI HEJMO

*Orienta monto en menso svagiĝas.
Kio min ankoraŭ kun ĝi kunligas?
Amikoj estas blanka kastelo,
ili diskuras, finiĝas fabelo.
Kiu nun vidas hejme
stelan ĉielon?*

OBSAH

Člověk a motýl	8
Výšivka	10
Vodopád	12
Za šedou dálkou je žhavý obzor...	12
Letní den	14
Abychom sloupili s duše...	14
Sám v noci	16
Noc	16
Smím česat hvězdy...	20
Zelené jezero v slunci holém...	20
Zříceniny paláce	22
Zestárlé vlasy	22
Přátelé	24
Divoký meč...	24
Jezero jak luna okaté...	26

Křišťálový palác vil...	26
Jitřní dívka, jasnější než hvězda...	28
Dívka z jihu u kormidla...	28
Severní dívka	32
V mělčině se vlny lijí...	32
Z rozhledny vidíme...	34
Jezero broskvového květu...	34
Měsíční hora	36
Vetřelec	36
Severní vítr	38
U všech vrat...	38
Na pivoňkové slavnosti	40
Krásná královna Wu	44
V květinovém pavilonu...	44

ENHAVO

Homo kaj papilio	9
Brodaĵo	11
Akvofalo	13
Fore ardas horizonto...	13
Somera tago	15
Jen – por forigi turmenton praan...	15
Sola en nokto	17
Nokto	17
Mi rajtas pluki stelojn...	21
Verda lago, supre nuda suno...	21
Ruino de palaco	23
Maljuniĝintaj haroj	23
Amikoj	25
Sovaĝa klingo glava	25
Lago nokte grandokula...	27
Fein-palaco ĉe plenlum'...	27
Estas matena knabino pli brila...	29
Knabino de sudo ĉe rudro staras...	29
Norda knabino	33
Verŝiĝas sur strandon ondoj...	33
El turo ni vidas...	35
La lago de persika floro...	35
Luna monto	37
Entrudiĝinto	37
Norda vento	39
Ĉe pordego ĉiu...	39
Ĉe peonia soleno	41
Bela reĝino Wu	45
Inter floroj de arkado...	45

Má báseň vznikla...	46
Potkal jsem tě jednou...	46
Smutná noc má stín...	48
Řeka je šíp	48
Vrchol hory	50
V ulicích velkoměsta	50
Ta tady nejsi	52
Přadlena	56
Bludný štvanec bloumám na pobřeží...	56
Je podzim..	58
Podzimní vítr má ostny...	58
Ptačí stezkou...	60
Na břehu jižní řeky	62
Jsem blázen, zpívám v tichu...	64
Napomenutí	68
Odvěký prach	70

Údery štětce v inspiraci...	72
Východní vítr vane...	74
O krátkosti života	76
Na ramenech sobolína...	78
Řeka je tak průzračná...	78
Lotos	80
Smaragdové rouno toku...	80
Jezero Thung-Tching	82
Píseň bílých beránek	82
Ty, co sídlíš na východní hoře...	84
Proč bydlím v horách zelených?...	84
Vyplul jsem z města...	86
S přítelem se loučím...	86
Setkání	88
V tiché noci	90
Vzpomínka na domov	90
94	

Verkis mi ja la poemon...	47
Okazis nia renkontiĝo...	47
Kun ombro nokt' amikas...	49
Rivero estas sago	49
Montopinto	51
Sur stratoj de grandurbo	51
Vi ĉi tie ne estas...	53
Ŝpinistino	57
Mi persekutato vaganta sur bordo...	
57	
Estas aŭtuno...	59
Aŭtuna vento dornojn havas...	59
Tra birda pado...	61
Sur la bordo de suda rivero	63
Mi frenezulo kun kanto silenta...	65
Skoldo	69
Depratempa polvo	71
Batojn de peniko, kiuj ĉi resonas...	73
Orienta vento blovas...	75
Pri mallongeco de la vivo	77
Sur la ŝultroj zibelaĵo...	79
Travidebla la rivero...	79
Lotuso	81
De torento lan' smeralda...	81
Lago Thung-Tching	83
Kanto de blanka nubŝafaro	83
Rezidas vi sur monto orienta...	85
Kial mi loĝas sur montoj prefere?...	85
Mi la urbon lasas...	87
Kun amiko mi disiras...	87
Renkontiĝo	89
En silenta nokto	91
Rememoro pri hejmo	91

Autor: Zdenka Bergrová
Název: Podzimní měsíc / Aūtuna luno
Přeložil: Jaroslav Krolupper
Ilustrace: Věroslav Bergr
Vydal: OFTIS Ústí nad Orlicí
jako svou xxx. publikaci
Vydání: první
Rok: 2009
Stran: 96
Vazba: Knihařství Hác
Tisk: OFTIS Ústí nad Orlicí

DOSLOV

Uvedené básně Zdenky Bergrové, inspirované čínskou poezií, jsou, jak se zdá, také jejím nepřímým vysloveným básnickým krédem. Nejen tyto, ale všechny její verše jsou totiž působivými emotivními obrazy, vyjadřujícími citění člověka v nejrůznějších vážných i nevážných situacích.

POSTPAROLO

La prezentitaj versaĵoj de Zdenka Bergrová, inspiritaj de ĉina poezio, estas verŝajne ankaŭ ŝia implice eldirita kredodeklaro de la poeto. Ne nur tiuj, sed ĉiuj ŝiaj versaĵoj estas ja impresaj emociaj bildoj, esprimantaj sentojn de la homo en diversaj gravaj eĉ petolaj situacioj.